

**Anna
Bitner-Wróblewska, Małgorzata
Karczewska, Maciej
Karczewski, Grażyna Iwanowska**

**Paprotki Kolonia, st. 1, gm. Miłki,
woj. suwalskie, AZP 21-73/2**

Informator Archeologiczny : badania 28, 58-59

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

przeworskiej z młodszego okresu przedrzymskiego i okresu wpływów rzymskich.

Przebadano 650 m², odkrywając 14 grobów ciałopalnych, w tym 8 popielnicowych i 6 jamowych. W grobie 288 wystąpiły dwie popielnice.

Tegoroczne badania potwierdziły dotychczasową wiedzę o cmentarzysku, którego chronologia zamyka się w ramach fazy A₂ do końca fazy B₂. Groby rozmieszczone są rzadziej niż w pozostałej części cmentarzyska.

Na schyłek fazy A₂ lub początek A₃ datować można 4 groby. Dwa z nich (291 i 292) wyposażone były w miecze obusieczne (jeden z nich zdobiony ornamentem wybijanych punktów) w pochwach zdobionych prostą, ażurową kratką. Obu mieczom towarzyszyły umba — w grobie 291 typ B 9, a w grobie 292 typ B 6 — oraz klamry pierścieniowate ze skrzydełkami (w grobie 292 brązowa). W grobie 293 wystąpiła zapinka miseczkowata razem z zapinką odmiany M. Z fazy A₃ pochodzi kilka zapinek odmiany M. Na fazę B₁ datować można grób 286, z zachowanym we fragmentach profilowanym imaczem oraz prawdopodobnie grób 296, w którym znaleziono bardzo zniszczone umbo, zapewne typ J 6. Z fazy B₂ pochodzi grób 288, z kluczem i sprężyną, a także fragmentami dwóch zapinek brązowych.

Materiały złożono w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

Oblok, st. 4, gm. Skąpe, woj. zielonogórskie — patrz: wczesne średniowiecze

Pakoszówka, st. 26
gm. Sanok, woj. krośnieńskie

Badania sondażowe prowadziła E. Pohorska-Kleja. Osada. Okres lateński — okres wpływów rzymskich.

*Literatura: *Materiały...*, s. 184.

Paprotki Kolonia, st. 1
gm. Miłki, woj. suwalskie
AZP 21-73/2

Muzeum Okręgowe w Suwałkach
Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadzili mgr mgr Anna Bitner-Wróblewska (autorka sprawozdania), Małgorzata Karczewska i Maciej Karczewski przy współpracy mgr Grażyny Iwanowskiej. Finansowane przez Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Suwałkach. Czwarty sezon badań. Cmentarzysko kultury bogaczewskiej (młodszy okres przedrzymski, okres wpływów rzymskich, wczesny okres wędrówek ludów) i grupy olsztyńskiej (późny okres wędrówek ludów).

Przebadano ok. 44 m², odkrywając 14 grobów ciałopalnych, 1 zniszczony szkieletowy grób koński oraz 1 obiekt, będący prawdopodobnie pozostałością stosu ciałopalnego. Ponadto odsłonięto fragm. okopów wojskowych z czasów I wojny światowej, które zniszczyły część grobów. Badaniami objęto wschodnią i południowo-wschodnią partię skupiska grobów. Uchwycono jego wschodni skraj, naruszony okopami wojskowymi i nowożytnymi wkopami związanymi z zabudowaniami, których ruiny znajdują się w tej części cmentarzyska.

Wśród odkrytych grobów 2 to pochówki jamowe, pozostałe popielnicowe. Popielnice znajdowano na ogół w obrębie kolistych lub owalnych jam, wypełnionych w dolnych partiach ciemną ziemią, przemieszaną ze szczątkami stosu. Chronologia znalezisk z obecnego sezonu zamyka się w ramach rozwiniętej fazy wczesnego okresu wpływów rzymskich oraz okresu późnorzymskiego, wyznaczona przez zapinkę oczkowaną (grób 159), A 96 (grób 154), A 130 (grób 157), fibulę zbliżoną do A 162 (grób 160).

Uwagę zwraca zespół z grobu 163, gdzie odkryto m.in. imacz z wyodrębnionymi płytkami typu J 9, nóż bojowy, grot i brzytwę. Grób 152 zawierał kolbę złożoną z 73 paciorków, w tym jeden z surowca organicznego, pozostałe szklane (1 ze złotą wkładką, 1 kubooktaedryczny). Z grobu 164 pochodzi m.in. szpila z dwustożkową główką i uszkiem, wariant Nikutowo.

Materiały złożono w Muzeum Okręgowym w Suwałkach.

Badania będą kontynuowane.

Paprotki Kolonia, st. 41, gm. Miłki, woj. suwalskie — patrz: wczesna epoka żelaza

**Psary, st. 40
gm. Jemielno, woj. leszczyńskie
AZP 70-24/49**

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii w Poznaniu
Państwowa Służba Ochrony Zabytków
w Lesznie

Badania prowadzili prof. dr hab. Tadeusz Makiewicz i Ewa Ciesielska. Finansowane przez Państwową Służbę Ochrony Zabytków w Lesznie i Instytut Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Szósty sezon badań.

Zakończono badania kurhanu nr 2 oraz kontynuowano prace na kurhanie nr 1.

W kurhanie nr 2 zdjęto całkowicie nasyp, wykonując krzyżowy przekrój obiektu i odsłaniając powierzchnię pod nasypem kamiennym. Nasyp kamienny miał kształt regularnego, kolistego pierścienia o średnicy zewnętrznej 12 m i wewnętrznej 4 m. Przekroje poprzeczne wykazały, że szerokość wału kamiennego u podstawy wynosiła 4 m, zaś jego maksymalna zachowana wysokość — 1,6 m. W przekroju nasyp miał kształt zbliżony do trójkątnego, przy czym od strony zewnętrznej był on wyraźnie zaokrąglony (łukowaty). Pierścień kamienny usypano bezpośrednio na glinie calca, a więc z pewnością po uprzednim celowym zdjęciu warstwy humusu. Pod nasypem kurhanu zalegała warstwa spaleni-ny ze stosu ciałopalnego, nie zachowana jednak w sposób ciągły. Znalezione w niej nieliczne ułamki ceramiki, nie występowały zaś szczątki kostne.

W kurhanie nr 1 zdjęto całkowicie zewnętrzną (I) warstwę kamieni, odsłaniając właściwy nasyp kamienny. W centrum wyraźnie rysowało się wypełnisko wewnętrznego leja pierścienia kamiennego, co świadczy, że kurhan ten pod względem kształtu, sposobu budowy, a także rozmiarów całkowicie odpowiada kurhanowi nr 2.

Badania prowadzone w 1994 r. nie wniosły nowych elementów do zagadnienia chronologii całego zespołu. Potwierdziła się wyraźnie hipoteza o skandynawskich nawiązaniach kurhanów z Psar. Wyraźne analogie dotyczą kształtu obiektu, jego konstrukcji, charakteru obrządku pogrzebowego, obecności wieńca kamiennego oraz tzw. sydstenar, czyli przykurhanowych kamieni o charakterze ołtarzy.